

Черновол Надія Миколаївна
Мельнікова Христина Ігорівна

Гендерна рівність як показник успішності суспільства

УДК 305-055.2
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2021-3.20>

Черновол Надія Миколаївна
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної
інформації
Національного університету
«Львівська політехніка»
вул. С. Бандери, 12, Львів, Україна

Мельнікова Христина Ігорівна
студентка IV курсу кафедри
міжнародної інформації
Національного університету
«Львівська політехніка»
вул. С. Бандери, 12, Львів, Україна

У статті розглянуто питання діяльності європейських країн у сфері гендерної політики, яке є одним із головних завдань, що вирішуються на державному рівні. Спрямування державної політики на забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків (гендерної рівності) залежить саме від дієвості національного механізму. Увагу авторів зосереджено на досвіді Швейцарії та Франції в реалізації гендерного питання. Актуальність дослідження полягає в тому, що досвід інших країн є важливим для українських реалій: він сприятиме удосконаленню української нормативно-правової бази у гендерній сфері, наближенню її до міжнародних стандартів, узгодженню з законодавством Європейського Союзу. Нині світ опинився в нових політичних, економічних умовах, які важко сприймаються суспільствами із застарілою системою цінностей. Пострадянське й недавннє минуле України, анексія Криму, війна на Сході, наші традиції та рівень патернальності наклали свій відбиток, позначившись на ефективності вирішення окреслених завдань, на здатності враховувати потреби різних верств населення.

Метою статті є аналіз гендерної рівності як показника успішності її суспільства, що має важливе значення для гармонізації сфери гендерних відносин.

Досягненню мети сприяло використання таких загальнонаукових методів, як аналіз, конкретизація, порівняння.

У результаті дослідження обґрунтовано важливість сприйняття гендерної сфери як поняття, що характеризує не лише рівні права чоловіка і жінки, але й, що основне, їхню готовність розвиватися й діяти, руйнуючи стереотипи. Саме це дає змогу закласти належні основи для прийняття гідних політичних, економічних та соціальних рішень.

Вказано, що спрямування на створення відповідних умов становлення паритету статей має важливе значення для гармонізації сфери гендерної рівності.

Наголошено на важливості вивчення та використання досвіду інших держав у сфері гендерної політики для України. Розглянуто гендерну політику таких країн, як Швейцарія та Франція, зокрема, проаналізовано проблеми гендерної нерівності на ринку праці, в шлюбі та наведено відповідні історичні приклади.

Ключові слова: гендер, гендерна політика, гендерна рівність, дискримінація, право жінки, статус, фемінізм.

Вступ. У світі сьогодення невід'ємною складовою частиною демократичних перетворень та стійкого розвитку суспільства є дотримання принципів гендерної рівності. Сприйняття світовим співтовариством гендерної рівності як однієї з ключових умов ефективного і стабільного розвитку людства свідчить про її ствердження як показника успішного суспільства.

Гендерній проблематиці присвячено безліч праць як вітчизняних, так і закордонних дослідників: І. Андрусак, О. Венгер, Т. Головки, В. Кириченко, К. Левченко, Т. Омельченко, О. Рубан, А. Слатвицької, Е. Сміта, Д. Маєрса, К. Міллет та ін. Автори аналізують становлення та розвиток ідеї гендерної рівності, її законодавче закріплення, інші питання гендерної проблематики.

Зокрема, підвалини філософсько-правового дослідження феномену прав людини заклали праці таких вітчизняних дослідників: М. Гуренко-Вайцман, М. Козюбри, М. Костицького, А. Колодія, О. Манохи, О. Тихомирова. До окремої групи можна віднести праці таких авторів, як Н. Гапон, І. Грабовська, Н. Гербут, О. Ярош та ін. (досліджували, зокрема, питання жіночих рухів) та М. Богачевська-Хом'як, О. Забужко, Г. Конціцка, Л. Магдюк,

Л. Смоляр, О. Соломін та ін. (досліджували історію та практику фемінізму).

Проблеми гендерного дисбалансу та статусу жінок в суспільстві, правове становище жінки у різні історичні періоди розкривають Н. Бондаренко, Г. Герасименко, Ю. Івченко, Н. Грицяк, К. Левченко, О. Мартинюк, Т. Мельник, М. Пірен та інші.

Аналізуючи численні наукові праці, можна зазначити, що питання гендерної рівності як показника успішності суспільства залишається актуальним.

Мета та завдання. Метою статті є аналіз гендерної рівності як національного інтересу сучасної держави, показника успішності її суспільства, що має важливе значення для гармонізації сфери гендерних відносин. Основне завдання авторів – показати практичний аспект становлення гендерної рівності в контексті змін традиційних ціннісних орієнтацій суспільства.

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові методи дослідження (аналіз, конкретизація, порівняння). Статтю побудовано насамперед на основі історико-соціологічного, аксіологічного та компаративного методів, які дозволяють окреслити світові тенденції розвитку гендерних відносин, порівняти процеси набуття

нових цінностей у різних країнах, виявити труднощі й особливості розвитку паритетної та гендерної демократії в українському суспільстві.

Результати. Під час розгляду особливостей становлення гендерної демократії в умовах нових ціннісних світових орієнтаціях важливим є дослідження політики держав у цій сфері, а також ролі цих цінностей для українських громадян. Стратегія боротьби за гендерну рівність та розширення можливостей жінок не нова: впродовж усього періоду, поступово, долаючи труднощі, вона втілюється в життя, стаючи частиною культурної дипломатії будь-якої країни. На складності феномену «гендер», а звідси й на розбіжності у присвячених йому концепціях, вказує Ю. Івченко в [4], звертаючи увагу на те, що гендерний підхід є «молодим», а перші наукові праці з'явилися порівняно недавно.

Гендерна рівність як неупереджене ставлення до особи незалежно від її статі не нівелює та не заперечує природні відмінності між чоловіками і жінками, тобто розглядається під кутом рівних прав людини без огляду на її стать. Заглиблюючись в історію, дослідники зауважують, що різні погляди на ідею гендерної рівності відомі здавна. Так, Платон, який обґрунтував цю ідею, доводив, що як жінки, так і чоловіки наділені необхідними для управління державою чеснотами однаково, тоді як Аристотель висловлював протилежну думку, підкреслюючи, як цілком природне, підлегле становище жінки. Впродовж століть подібна думка про місце і роль жінки в суспільному й сімейному житті домінувала в усіх культурах Заходу і Сходу, повністю вписуючись в існуючу світоглядну парадигму [7].

У новітніх дослідженнях як широка гендерна тематика окреслюється феміністська проблема (дослідники з'ясовують ролі жінки і чоловіка у політичному, економічному, соціальному, психологічному, культурному й інших аспектах, аналізують чинники професійного успіху жінок у різних сферах, зокрема соціальної, економічної, політичної). Остання представлена такими яскравими особистостями, які обіймають (обіймали свого часу) високі посади, як Вігдіс Фіннбогадоттір (перша жінка, обрана президентом; президент Ісландії у 1980–1996 рр.), Голда Меєр (прем'єр-міністр Ізраїлю), Маргарет Тетчер (прем'єр-міністр Великобританії), Тансу Чіллер (єдина жінка прем'єр-міністр в Туреччині), Даля Грибаускайте (президент Литви) та багато інших.

Вважається, що жінки США першими висунули вимоги щодо громадянської рівності ще наприкінці ХУІІІ ст., а «концептуально феміністський рух оформився в Європі у Франції» [5]. Г. Конціцка, розглядаючи теоретико-методологічні основи дослідження феміністських рухів у політиці (представлене жінками «політичне» лідерство нині набуває особливого значення), зауважує, що кінець

60-х – початок 70-х рр. окреслюється в науковій думці як період розвитку радикального фемінізму. Саме у цей період вироблення його ідеології, становлення та розвитку фемінізму як окремої течії «було запроваджено до дискурсу поняття культурної статі (gender) і витворено спосіб бачення перспективи культурної статі як істотної проблеми в багатьох академічних дисциплінах; піднято рівень свідомості щодо тематики культурної статі в публічному житті» [5, с. 52]. Підкреслюючи плюралістичний характер фемінізму, Г. Конціцка одночасно розглядає фемінізм «як думку, яка виходить із досвіду окремої жінки, котра намагається здійснити опір чоловічій домінації» [5, с. 4].

Дослідники, аналізуючи такі поняття, як «гендер», «фемінізм»/«попфемінізм», розглядають їх у зв'язку з поняттями «стать» і як протиположність – «чоловіча супрематія», домінування, «мачизм», а також «сексизм» тощо.

На реалізацію однієї мети – покласти край домінації чоловіків над жінками – скерований фемінізм (початок феміністичного руху дефініціювався як суфражистський, а загалом в дослідженнях окреслюються декілька хвиль фемінізму) [5].

Щодо поняття «гендер», то у науковій літературі немає однозначного підходу до його трактування. Одні дослідники (їх більшість) дефініцію гендеру пов'язують лише з біологічними та фізіологічними ознаками статі, інші – з психологічними, соціальними та культурними відмінностями між статями, трактуючи гендер як соціально сформовану категорію.

Такі дефініції як гендерна рівність, гендерна демократія, теоретично закріплені на ІV Всесвітній жіночій конференції у Пекіні (1995 р.), також широко використовуються як закордонними, так і вітчизняними дослідниками. Необхідно зауважити, що наша країна свого часу приєдналася до більшості міжнародних актів, спрямованих на утвердження гендерної рівності, зокрема, таких, як Декларація про ліквідацію дискримінації щодо жінок, 1967 р. Конвенція про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок, 1979 р. (ратифіковано Україною в 1980 р.), Протокол про торгівлю людьми 2003 р. (ратифіковано Україною в 2004 р.) й активізувалася в осмисленні гендерної проблематики за останні роки.

Створення відповідних умов становлення паритету жінок і чоловіків має важливе значення для гармонізації сфери гендерної рівності. Безперечно, вирішальну роль у формуванні розуміння гендерної рівності та визначенні шляхів та механізмів її законодавчого закріплення відіграють міжнародні інститути та міжнародно-правові акти (починаючи зі Статуту ООН, усі міжнародно-правові документи, що відображають гендерну рівність, є рівними). Отже, в рамках Організації Об'єднаних Націй, згідно зі стратегією гендерної інтеграції,

необхідно впроваджувати такі заходи, як посилення статусу та розширення прав і можливостей жінок у політичному та соціальному житті, захист прав жінок та прийняття активних та прозорих заходів з допомогою уряду та інших зацікавлених сторін. Політика включення перспективи гендерної культурної ідентичності до основного змісту всіх стратегій та планів, щоб кожне рішення включало аналіз наслідків його реалізації як для чоловіків, так і для жінок [10, с. 274].

У численних наукових працях висвітлюються результати проведеного авторами контент-аналізу, інших досліджень гендерної проблематики, розробляються відповідні методичні рекомендації, а відтак дається відповідь на такі актуальні питання: «Сексизм – різний, проте чому шкода для особистості однакова?», «Чому домінує андроцентризм на ринку праці?», «Чому виникає статева дискримінація?» тощо [2, с. 42–43]. При цьому важливими є наведені приклади, як, зокрема, у виданні, підготовленому в межах виконання «Програми рівних можливостей та прав жінок в Україні», яку впроваджує Програма розвитку ООН – збірнику рекомендацій (практичне заняття теми 10 «Міфи та реальність у подоланні гендерних стереотипів», присвячене питанню правових, моральних, економічних аспектів сексизму):

– «Сексизм відвертий як неприхована неприязнь ставлення до оцінки можливостей, властивостей та поведінки на підстав її належності до статі («дай жінці волю, заведе в неволю...»).

– Амбівалентний сексизм як помірно-неприхильне ставлення до особистості, опосередковане численними прогалинами знань та невизначеною позицією («політика – не жіноча справа, хоча трапляються жінки з чоловічим розумом, хіба що «прем'єрка»).

– Опікунчий сексизм як зверхньо-опікунче ставлення до людини, як-то «я ж люблю жінок і тільки тому їх оберігаю від брудної справи – політики» або «Хай жіночки пограються в політику, бо чим би жінка не тішилася, аби не вередувала»; «Ми, жінки, мудріші за чоловіків, тому будемо міняти маски, щоб задовольнити їхні запити і щодо кухні, і щодо підтвердження їх чоловічої сили» [2, с. 42–43].

Ю. Івченко вказує на значення особливостей традиційної рольової поведінки українських чоловіків та жінок (перші вирізняється незалежністю, директивністю, лідерством, другі – пластичністю, гнучкістю, відкритістю у взаєминах) та на гендерну забарвленість стилів поведінки, яка в кожній країні особлива [3]. І. Андрусак до одного з трьох підходів, на яких повинна базуватися гендерна рівність, відносить вивчення та використання досвіду інших держав у цій сфері (першим дослідниця називає саме міжнародні інституції та міжнародні правові акти) [1]. З огляду на важливість такого підходу, розглянемо гендерну політику таких держав, як

Швейцарія (у столиці країни Берні розмістився Всесвітній поштовий союз, а за Женевою закріпилася назва дипломатичної столиці Європи) та Франція (в Парижі розміщено, зокрема, секретаріат Організації економічного співробітництва та розвитку – ОЕСР).

Відомо, що великі корпорації як регіонального, так і міжнародного значення зосереджені в невеликому місті Швейцарії – Женеві. Зокрема, у дипломатичній столиці Європи розмістилися офіси ООН, штаб-квартири Міжнародного комітету Червоного хреста, Всесвітньої організації охорони здоров'я та багатьох інших міжнародних організацій. Однак Швейцарія стала однією з останніх європейських країн, яка встановила гендерну рівність у шлюбі: права заміжніх жінок були суворо обмежені до 1988 р. – часу набуття чинності правових реформ, що скасували юридичну владу чоловіка [11].

Низка проведених реформ (про них йтиметься нижче) здійснила радикальний вплив на статус швейцарської жінки, юридична та соціальна роль якої значно змінилася з середини ХХ століття. Так, жінки Швейцарії отримали право голосу на місцевому рівні в 1959 р. (кантони Во і Невшатель) та у 1991 р. (кантон Аппенцель Іннерроден), а на федеральному рівні – 7 лютого 1971 (The Long Way to Women's Right to Vote in Switzerland: a Chronology. History-switzerland.geschichteschweiz.ch. Retrieved 8 January 2011). До цього часу в суспільстві з міцним патріархальним корінням традиція диктувала, що місце швейцарської жінки – дім, догляд за дітьми та підпорядкування своїм батькам та чоловікові. Сімейне життя традиційно було консервативним, за зразком чоловіка-годувальника та жінки-домогосподарки. І все ж деяким жінкам вдавалося зайняти чільне місце навіть у галузі бізнесу та права, як, наприклад, Емілі Кемпін-Спирі (1853–1901) – перша жінка, яка закінчила юридичний факультет і була прийнята на посаду викладача (Marita Fuchs: Ehrentafel für die erste Dozentin der Universität Zürich), й Ізабель Велтон – глава IBM (International Business Machines Corporation) та одна з небагатьох жінок у країні, яка обіймає посаду найвищого рівня в комерційній фірмі.

За даними Swissinfo.ch, у 2011 році Державний секретаріат Швейцарії з економічних питань (Seco) заохочував бізнес-компанії призначати більше жінок на посади найвищого рівня. Однак, згідно з цим же звітом, жінки, які працюють в комерційних компаніях, все ж заробляють в середньому на 20% менше, ніж чоловіки (https://www.swissinfo.ch/eng/work-life-juggle_swiss-mothers-hold-back-from-having-it-all/33333838).

З 2013 року подальші реформи Цивільного кодексу скасували інші дискримінаційні положення, особливо ті, що стосуються громадянства держави. Так, наприклад, до кінця ХХ ст. було

скасовано правила, які забороняли співжиття неодружених пар (правила діяли в більшості кантонів). Останнім кантоном, який припинив таку заборону, був Вале (1995 р.). Станом на 2015 рік 22,5% пологів припадали на незаміжніх жінок [9]. Тому не викликає здивування, що в країні, де навіть домашніх тварин, щоб вони не сумували, треба утримувати в парі (норма не розповсюджується на котів і собак), часто можна почути, що поодиноці людям жити все ж краще (і не тільки з-за того, що на пару накладаються більші податки). Попри те, що більшість швейцарок нині працевлаштовані, багато з них працюють на умовах неповного робочого дня або незначної зайнятості. Поширеним залишається погляд, що жінки, особливо заміжні, не повинні працювати повний робочий день. Хоча закон більше не вимагає згоди чоловіка на працевлаштування дружини, на співбесіді з жінками часто піднімається питання неповного робочого дня, а у деяких кантонах існує оподаткування, яке карає сім'ї з подвійним доходом.

Незважаючи на високий рівень медичного обслуговування, на високий рівень життя, турботу держави за сімейне благополуччя (зокрема, відповідну суму на утримання дитини до 18 років, залежно від зарплати батьків, сплачує держава; а у будинках офісних центрів практикується розташування дитячих садочків, про що турбується сам офіс, й що, в свою чергу, дуже зручно для батьків, які можуть відвідати малюка декілька разів на день), а також на те, що в країні закони спрацьовують як швейцарські годинники (складається враження, що в країні все занадто добре), Швейцарія знаходиться на другому місці серед європейських країн по депресії (на першому – Норвегія). Навіть невелика проблема, наприклад, зауваження начальника, є причиною звернутися до психолога, адже «з мухи робиться слон».

Швейцарія – країна, яка має високу якість життя, відстає від інших розвинених економік рівнем оплати праці. Жінки заробляють приблизно на п'яту частину менше, ніж чоловіки, що, згідно з урядовими даними, краще, ніж 30 років тому, коли жінки заробляли приблизно на третину менше, але гірше, ніж у 2000 році. Жінкам особливо важко пережити кризи (остання – криза Covid-19): їх наймають на роботу останніми, а звільняють першими.

Результатом ущемлення прав жінок є щорічні страйки, які організатори називають «жіночими». На марші виходять від десятків до сотень тисяч протестуючих, проговорюючи своє незадоволення політикою держави. Так, наприклад, тисячі учасників маршу в Женеві та інших швейцарських містах вигукували «15:24» – час доби, коли жінки технічно починають працювати безкоштовно, враховуючи різницю в зарплаті.

У 2005 році, після схвалення на референдумі, в країні було введено оплачувану декретну від-

пустку. Важливим є факт, що цьому передували чотири невдалі спроби законодавчого закріплення норми. Незадоволення певними моментами швейцарської практики висловлює й ОЕСР, яка заклікала Швейцарію припинити практику нерегулярних і перервних шкільних годин, що ускладнює роботу матерів, та переглянути політику щодо оподаткування та додаткових пільг [8]. Незважаючи на викладене, нині жінки, хоча й зіштовхуються зі значними труднощами щодо зарплати, мають законне право працювати, зокрема, на найвищих посадах та не зазнавати дискримінації відповідно до закону про рівність 1996 року.

Гендерна сфера – це поняття, яке характеризує не лише рівні права чоловіка і жінки, але й їхню готовність розвиватися й діяти, руйнуючи стереотипи. Ставши на шлях скасування залишків застарілих норм, Швейцарія сигналізує ринку праці про серйозне ставлення до питань гендерної рівності, про те, що критерієм прийняття особи на роботу є її креативність, рішучість, компетентність, стійкість тощо, однак не стать.

Усі вказані риси властиві швейцарцям у питанні захисту своєї держави. Вони вважають, що в їхній країні армії немає, оскільки армія – це вся Швейцарія. В цій нейтральній країні, яка в жодному разі не буде втручатися у збройні конфлікти, кожен мешканець (в армії служать і жінки) в «сусідній кімнаті» тримає зброю (зокрема, автоматичну), і тільки за релігійними поглядами можна цю норму відхилити. Всі ті, хто числяться в армії, щороку на 3–4 тижні відкликаються на перепідготовку. До речі, особам після 35 років списана зброя переходить у власність.

Нещодавно Швейцарія відсвяткувала 50 річницю виборчого права жінок. Багато швейцарських жінок використовують річницю, щоб нагадати про свої проблеми, про те, який довгий шлях має пройти альпійська держава до втілення гендерної рівності. Зроблено немало, але роботи ще багато.

П'ятнадцять хвилин відділяють Женеву від Франції, куди швейцарці можуть вільно виїздити на роботу. Інструментом, покликаним координувати зусилля Франції в поліпшенні становища жінок як у своїй країні, так і у всьому світі, виступає Третя міжнародна стратегія щодо гендерної рівності (2018–2022), яка є втіленням зобов'язань Президента Франції. Всі п'ять напрямів Стратегії окреслюють включення гендерної тематики в політику, дипломатію, інформаційну роботу, культурну тощо з метою збільшення кількості жінок на керівних та посольських посадах; систематичного включення питання гендерної рівності у стратегії та дії відомств, зокрема, у роботу дипломатичних служб, винесення його на всі міжнародні форуми, двосторонні політичні зустрічі. На зменшення гендерної нерівності спрямовуються проекти, підтримувані Agence Française de Développement

(AFD, Французьким агентством розвитку) – частка фінансування становить 50%. Використовуючи різні платформи обміну між зацікавленими сторонами, Стратегія спрямована на розвиток дискусій та зворотного зв'язку між НУО (неурядовими організаціями), приватним сектором, що перебуває під корпоративною соціальною відповідальністю, дослідженнями та державними органами [10].

Основні наявні на тепер відмінності між чоловіками та жінками (від зарплат до керівних посад) виявив останній урядовий звіт, згідно з яким Франція має пройти ще довгий шлях до досягнення гендерного паритету. З нагоди Міжнародного жіночого дня Уряд опублікував щорічний Індекс професійної рівності (Index de l'égalité professionnelle), в якому висвітлено статус гендерного паритету французького бізнесу в 2020 році. Незважаючи на те, що документ продемонстрував певний прогрес за звітні роки, результати свідчать, що загалом дискримінація жінок на підприємствах Франції продовжується, зокрема, щодо заробітної плати та можливостей її підвищення. У звіті йдеться про опубліковані компаніями рейтинги, про стурбованість питаннями гендеру. Показник нерівності все ж продовжує залишатися високим. Створений законом 2018 року, цей індекс став останньою спробою в серії юридичних спроб французьких урядів зменшити гендерну нерівність у бізнесі. Щороку французькі компанії, які нараховують 50 і більше співробітників, повинні публікувати власні оцінки, щоб відстежувати загальний прогрес у забезпеченні рівного ставлення до чоловіків та жінок (The Local political magazine. 2021. How gender inequality remains high in French workplaces. URL: <https://www.thelocal.com/20210310/gender-inequality-remains-high-in-french-businesses-new-report/>).

Зосереджуючись на вирішенні питання рівності жінок із чоловіками, необхідно зауважити, що домінуючою все ж залишається позиція залучення у політику жінок. Так, згідно з дослідженням Ю. Левченко щодо представництва жінок-депутатів у Верховній Раді України, відмічається позитивна тенденція: у 2019 році (дев'яте скликання – до сьогодні) кількість жінок найбільша – 86 осіб, що становить 20,3 відсотка. Однак цей показник міжнародним стандартам все ще не відповідає [6].

Г. Конціпка, досліджуючи феміністські рухи в політиці, вказує на глобальний характер, якого набрала проблема жіночого політичного лідерства, та щодо сучасного етапу розвитку фемінізму резюмує, що він «означений становленням жінки-політика», й що «жіноче політичне лідерство визначається суспільними особливостями країни, політичними традиціями, рівнем розвитку громадянського суспільства» [5, с. 196].

Висновки. У підсумку можна зазначити, що в нинішніх умовах у світі швидкими темпами відбувається становлення нових цінностей, реалізація

яких у кожній окремій країні пов'язана з її політикою. Так, основою гендерних цінностей виступають можливості статей стверджуватися в усіх сферах життєдіяльності суспільства. Українське суспільство з домінуючим патернальним типом поведінки його членів, спостерігаючи за новими змінами, які відбуваються у гендерній сфері, є свідком цих змін і ще повинно навчитися окремі з них сприймати гідно й неупереджено.

Наша країна приєдналася до більшості міжнародних актів, спрямованих на утвердження гендерної рівності. Цим питанням присвячено безліч наукових праць вітчизняних дослідників. Позаяк вивчення та використання досвіду інших держав у сфері гендерної політики для України є важливим, необхідно зауважити, що зосередження на порівняльному аналізі особливостей окремих країн загалом та спадщини попередніх поколінь зокрема є, на наш погляд, недостатнім і фрагментарним. У цьому ж контексті недостатня увага приділяється й певним питанням, пов'язаним із нетрадиційними спільнотами й організаціями (ЛГБТ тощо), зокрема, аналізу критичних зауважень стосовно їхньої діяльності, що може становити основу подальших досліджень у цій сфері, оскільки саме ці аспекти займають чинне місце в актуальній практичній площині.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андрусак І.П. Ідея гендерної рівності в українській правовій думці другої половини XIX століття: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Львів, 2017. 20 с.
2. Гендерні стандарти сучасної освіти: збірка рекомендацій. Ч. 3. 2011 – Запоріжжя: друкарський світ, 2011. – 282 с. URL: http://oduvs.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/4_3.pdf.
3. Івченко Ю.В. Гендерна рівність в Україні (національні особливості) // Ю.В. Івченко // Філософські та методологічні проблеми права. – 2013. – № 1–2. – С. 52–59.
4. Івченко Ю.В. Філософсько-правовий аналіз гендерної політики в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12. Київ, 2009. 19 с.
5. Конціпка Г. Теоретико-методологічні основи дослідження феміністських рухів у політиці: дис. ... канд. політ. наук : 23.00.01 / Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2017.
6. Левченко Ю. Вплив виборчих систем на гендерне представництво в законодавчих органах: приклад України / н.ж. Політикус № 4. Видавничий дім «Гельветика» 2020. – С. 35–41.
7. Соломін О.А. Фемінізм // Політологічний енциклопедичний словник / Упорядник В.П. Горбатенко; За ред. Ю.С. Шемшученка, В.Д. Бобкіна, В. П. Горбатенка. – 2-е вид., доп. і переробл. – К. : Генеза, 2004. – 736 с.
8. Baldwin, Leigh. «Why Swiss Women Can't Work After Winning Votes to Lead Nation». bloomberg.com. Retrieved 28 June 2016, 5.
9. «Naissances et fécondité». admin.ch. Retrieved 17 June 2016. URL: <https://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/fr/index/themen/01/06/blank/key/02.html>

10. Gender Equality Index 2020: France URL: <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2020-france>

11. Швейцарці надають жінкам рівні шлюбні права. The New York Times. 23 September 1985. Retrieved 17 June 2016. URL: <https://www.nytimes.com/1985/09/23/world/swiss-grant-women-equal-marriage-rights.html>

REFERENCES:

1. Andrusiak I.P. Ideia gendernoi rivnosti v ukrainskii pravovii dumtsi druhoi polovyny KhIKh stolittia [The idea of gender equality in Ukrainian legal thought of the second half of the XIX century]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.01. Lviv, 2017. 20 s (in Ukrainian).

2. Henderni standarty suchasnoi osvity: zbirka rekomendatsii, chastyna 3. 2011 – Zaporizhzhia: drukarskyi svit, 2011. – 282 s. 2011 – Zaporizhzhia: drukarskyi svit, 2011. – 282 s. URL: https://genderin-detail.org.ua/netcat_files/58/66/019_endern_standarti_suchasno_osv_ti_Zb_rka_rekomendats_y_Chas-tina_3_2011_.pdf (in Ukrainian).

3. Ivchenko Yu.V. Henderna rivnist v Ukraini (natsionalni osoblyvosti) [Gender equality in Ukraine (national features)] / Yu.V. Ivchenko // Filosofski ta metodolohichni problemy prava. – 2013. – № 1–2. – S. 52–59 (in Ukrainian).

4. Ivchenko Yu.V. Filosofsko-pravovyi analiz hendernoi polityky v Ukraini [Philosophical and legal analysis of gender policy in Ukraine]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.12. Kyiv, 2009. 19 s.

5. Kontsitska H. Teoretyko-metodolohichni osnovy doslidszhennia feministykykh rukhiv u politytsi [Theoretical and methodological foundations of the study of feminist movements in politics]: dys. ... cand. polit. Science: 23.00.01 / Lvivskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka. Lviv, 2017. (in Ukrainian).

6. Levchenko Yu. Vplyv vyborchykh system na genderne predstavnytstvo v zakonodavchykh orhanakh (The impact of electoral systems on gender representation in the legislature: the example of Ukraine) / pryklad Ukrainy n.zh. Politykus № 4. Vydavnychiy dim «Helvetyka» 2020. – S. 35–41. (in Ukrainian).

7. Solomin O.A. Feminizm // Politolohichni entsyklopedychnyi slovnyk [Political science encyclopedic dictionary] / Uporiadnyk V. P. Horbatenko; Za red. Yu. S. Shemshuchenka, V.D. Bobkina, V.P. Horbatenka. – 2-e vyd., dop. i pererobl. – K. : Henezza, 2004. – 736 s. (in Ukrainian).

8. Baldwin, Leigh. «Why Swiss Women Cant Work After Winning Votes to Lead Nation». bloomberg.com. Retrieved 28 June 2016.

9. “Births and fertility”. admin.ch. Retrieved 17 June 2016. URL: <https://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/fr/index/themen/01/06/blank/key/02.html> (in French)

10. Gender Equality Index 2020: France: URL: <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2020-france> .

11. Swiss grant women equal marriage rights. The New York Times. 23 September 1985. Retrieved 17 June 2016. URL: <https://www.nytimes.com/1985/09/23/world/swiss-grant-women-equal-marriage-rights.html>

Gender equality as an indicator of success of society

Chernovol Nadiya Mykolayivna

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of International Information
Lviv Polytechnic National University
S. Bandery str., 12, Lviv, Ukraine

Melnikova Khrystyna Ihorivna

4th year Student at the Department
of International Information
Lviv Polytechnic National University
S. Bandery str., 12, Lviv, Ukraine

The article considers the activities of European countries in the field of gender policy, which is one of the main tasks to be solved at the state level. The direction of state policy to ensure equal rights and opportunities for women and men (ensuring gender equality) depends on the effectiveness of the national mechanism. The authors focus on the experience of Switzerland and France in implementing the gender issue.

The relevance of the study is that the experience of other countries is important for Ukrainian realities: it will help improve the Ukrainian legal framework in the field of gender, bring it closer to international standards, harmonization with European Union law. Today, the world finds itself in new political and economic conditions that are difficult for societies with an outdated system of values to accept. Ukraine's post-Soviet and recent past, annexation of Crimea, war in the East, our traditions and the level of paternalism have left their mark, affecting the effectiveness of solving the outlined tasks, the ability to take into account the needs of different segments of the population.

The aim of the article is to analyze gender equality as an indicator of the success of its society, which is important for the harmonization of gender relations.

The use of such general scientific methods as analysis, concretization, comparison contributed to the achievement of the goal.

The study substantiates the importance of the perception of gender as a concept that characterizes not only the equal rights of men and women, but also, most importantly, their willingness to develop and act, breaking stereotypes. This makes it possible to lay the right foundations for decent political, economic and social decisions.

It is indicated that the aim of creating appropriate conditions for the formation of gender parity is important for the harmonization of gender equality.

The importance of studying and using the experience of other countries in the field of gender policy for Ukraine was emphasized. The gender policies of countries such as Switzerland and France are considered, in particular, the problems of gender inequality in the labor market, in marriage are analyzed and relevant historical examples are given.

Key words: gender, gender policy, gender equality, discrimination, women's rights, status, feminism.